
INNHold

INNHold.....	1
1. KAP 9A I OPPLÆRINGSLOVA: ELEVANE SITT SKOLEMILJØ	2
2. TRIVSEL- OG ORDENSREGLER FOR SOLBAKKEN SKOLE.....	4
A. Trivselsregler.....	4
B. Nettvettregler	5
C. Lærings- og skolemiljø	6
D. Helse, miljø og sikkerhet	6
E. når reglene ikke følges.....	6
3. HVORDAN SPRE INFORMASJON OM § 9A.....	7
Registrering av avvik fra § 9A KAN skje via:	7
Iverksetting av tiltak ved meldte avvik fra § 9A	7
4. HANDLINGSPLAN MOT MOBBING OG ANNEN KRENKENDE ADFERD	8
I. Hva er mobbing?.....	8
II. Målsetting.....	8
III. Forebyggende tiltak - årshjul	9
IV. Skoleregler mot mobbing.....	12
V. Hjemme – forventninger og ønsker	12
VI. avdekking	12
vII. intervensjon – tiltak når mobbing skjer	13
vIII. konsekvenser hvis mobbingen ikke opphører	14
iv. ivaretagelse av offer og mobber	14
5. PROSEDYRE FOR BEHANDLING AV HENSTILLING OG KLAGE IHT OPPLÆRINGSLOVA § 9A	15
6 VEDLEGG	15
skjema/informasjon for foreldre.....	15
SKJEMA FOR HENSTILLING/KLAGE IHT OPPLÆRINGSLOVA § 9A.....	16
NYTTIGE NETTADRESSER	17

1. KAP 9A I OPPLÆRINGSLOVA: ELEVANE SITT SKOLEMILJØ

§ 9a-1. *Generelle krav*

Alle elevar i grunnskolar og vidaregåande skolar har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring.

§ 9a-2. *Det fysiske miljøet*

Skolane skal planleggjast, byggjast, tilretteleggjast og drivast slik at det blir teke omsyn til tryggleiken, helsa, trivselen og læringa til elevane.

Det fysiske miljøet i skolen skal vere i samsvar med dei faglege normene som fagmyndigheitene til kvar tid anbefaler. Dersom enkelte miljøtilhøve avvik frå desse normene, må skolen kunne dokumentere at miljøet likevel har tilfredsstillande verknad for helsa, trivselen og læringa til elevane.

Alle elevar har rett til ein arbeidsplass som er tilpassa behova deira. Skolen skal innreiaast slik at det blir teke omsyn til dei elevane ved skolen som har funksjonshemmingar.

Dersom ein elev eller forelder, eller eit av råda eller utvala ved skolen der desse er representerte, ber om tiltak for å rette på fysiske miljøtilhøve, skal skolen snarast mogleg behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova. Om skolen ikkje innan rimeleg tid har teke stilling til saka, vil det likevel kunne klagast etter føresegnene i forvaltningslova som om det var gjort enkeltvedtak.

§ 9a-3. *Det psykososiale miljøet*

Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremje eit godt psykososialt miljø, der den enkelte eleven kan oppleve tryggleik og sosialt tilhør.

Dersom nokon som er tilsett ved skolen, får kunnskap eller mistanke om at ein elev blir utsett for krenkjande ord eller handlingar som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal vedkommande snarast undersøkje saka og varsle skoleleiinga, og dersom det er nødvendig og mogleg, sjølv gripe direkte inn.

Dersom ein elev eller forelder ber om tiltak som vedkjem det psykososiale miljøet, deriblant tiltak mot krenkjande åtferd som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal skolen snarast mogleg behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova. Om skolen ikkje innan rimeleg tid har teke stilling til saka, vil det likevel kunne klagast etter føresegnene i forvaltningslova som om det var gjort enkeltvedtak.

§ 9a-4. *Systematisk arbeid for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane (internkontroll)*

Skolen skal aktivt drive eit kontinuerleg og systematisk arbeid for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av dette kapitlet blir oppfylte. Skoleleiinga har ansvaret for den daglege gjennomføringa av dette. Arbeidet skal gjelde det fysiske så vel som det psykososiale miljøet.

§ 9a-5. Elevdeltaking i skolemiljøarbeidet

Elevane skal engasjerast i planlegginga og gjennomføringa av det systematiske arbeidet for helse, miljø og tryggleik ved skolen. Skolen skal leggje oppgåver til rette for elevane etter kva som er naturleg for dei enkelte årstrinna.

Elevrådet kan nemne opp skolemiljørepresentantar til å vareta elevane sine interesser overfor skolen og myndigheitene i saker som har med skolemiljøet å gjere. Skolemiljørepresentantane deltek i planlegginga og gjennomføringa av det systematiske helse-, miljø- og tryggingarbeidet ved skolen i den grad det vedkjem skolemiljøet for elevane.

Elevane kan møte med inntil to skolemiljørepresentantar i arbeidsmiljøutvalet eller anna samarbeidsorgan der eit slikt er oppretta ved skolen i samsvar med arbeidsmiljøloven kapittel 7, når dette behandlar spørsmål som vedkjem skolemiljøet for elevane.

Skolemiljørepresentantane har da talerett og rett til å få meininga si protokollert.

Skolemiljørepresentantane skal ikkje vere til stades når utvalet behandlar saker som er omfatta av teieplikt etter lover eller forskrifter.

Skolemiljørepresentantane har rett til den informasjon som trengst for oppdraget, så langt informasjonen ikkje er omfatta av teieplikt etter lover eller forskrifter.

Skolemiljørepresentantane har rett til den opplæring og det fritak frå undervisningstimar som trengst for å skjøtte oppgåvene.

§ 9a-6. Informasjonsplikt og uttalerett

Samarbeidsutvalet, skoleutvalet, skolemiljøutvalet og dessutan elevrådet og foreldrerådet skal haldast løpande underretta om alle tilhøve - deriblant hendingar, planar og vedtak - som har vesentleg betydning for skolemiljøet. Råda og utvala har på førespurnad rett til å få framlagt dokumentasjon for det systematiske helse-, miljø- og tryggleiksarbeidet ved skolen.

Råda og utvala som er nemnde i første ledd, skal så tidleg som mogleg takast med i planlegginga og gjennomføringa av miljøtiltak ved den enkelte skolen, og har rett til å uttale seg og komme med framlegg i alle saker som har betydning for skolemiljøet.

Dersom skolen blir klar over tilhøve ved skolemiljøet som kan ha negativ verknad for helsa til elevane, skal elevane og dei føresette snarast mogleg varslast om det.

§ 9a-8. Skolefritidsordninga

Føresegnene i dette kapitlet gjeld også for skolefritidsordning oppretta etter lova her.

2. TRIVSEL- OG ORDENSREGLER FOR SOLBAKKEN SKOLE

Skolens visjon: trivsel, trygghet, tilhørighet som grunnlag for læring

A. TRIVSELSREGLER

Skolens motto: Man skal ikke plage andre, man skal være grei og snill

Skolen er vår. Derfor er vi forsiktige med bygning, inventar og materiell

Skoleveien:

Vi bruker refleks når det er mørkt.

Vi kaster ikke søppel langs skoleveien.

Vi skal være greie mot hverandre på skoleveien.

Vi bruker ikke sykkel før våren 5.trinn.

Elever med skoleskyss kan være inne i gangen til kl. 08.15.

Vi oppfører oss skikkelig på skolebussen og hører etter sjåføren.

Pausetid:

Klær og sko skal ryddes på plass.

Vi verken krangler eller dytter hverandre i gangene.

I utetiden skal vi holde oss på skolens område.

Vi bruker ikke sykkel eller spark på skoleområdet.

Orden:

Vi rydder opp etter oss både inne og ute.

Vi løser uenigheter ved å snakke sammen.

Vi møter opp i rett tid og har god orden på skolesakene.

Vi bruker innesko eller tøfler. I gymtimene bruker vi gymsko/gymtøy.

Vi holder oss på plassene våre mens vi spiser. Da skal det være matro.

Når utetiden er over går vi stille og rolig til plassene våre uten å forstyrre.

Når vi har vært syke, skal vi ha med melding i meldingsbok.

Ved fravær over tre dager skal skolen ha beskjed.

Oppførsel:

Snøballkasting, steinkasting og lignende er forbudt.

Vi skal ikke ha med godterier, fyrstikker, lightere, kniver og farlige leketøy på skolen.

Vi skal være høflige og vennlige mot hverandre. Ingen ønsker sure og uhøflige svar.

**VI ER ENIGE I TRIVSELSREGLENE OG VIL IKKE BRYTE DEM
DERSOM DET SKULLE SKJE, VIL VI SNAREST MULIG LØSE PROBLEMENE, SKOLE OG
HJEM I FELLESSKAP**

B. NETTVETTREGLER

Reglene skal bidra til at barn lærer seg å vise hensyn til hverandre og bli bevisste sin egen atferd på nettet.

- Vis respekt for hverandre på nett. Mobbing på nett er minst like alvorlig som annen mobbing.
- Tenk deg om før du deler personlige bilder og opplysninger om deg selv og andre på åpne nettsteder.
- Lag et passord som er vanskelig å gjette. Passordet ditt er privat.
- Husk at det er lett å lyve på nettet, ikke tro på alt som andre skriver.
- Ta med noen du stoler på hvis du skal møte noen du har blitt kjent med på nettet, og møt dem på et offentlig sted.
- Avslutt kontakten hvis du blir redd eller opplever noe ubehagelig. Blokker kontakten og meld fra til de som har ansvar for nettstedet.
- Fortell det til en voksen eller en annen du stoler på, hvis du opplever noe ubehagelig. Meld fra til politiet på www.tips.kripos.no om alvorlige saker. Det er ikke din skyld om noen andre gjør noe ubehagelig mot deg på nett.

Hentet fra Redd Barna: <http://nettvett.reddbarna.no>

C. LÆRINGS- OG SKOLEMILJØ

Vi arbeider for et godt lærings- og skolemiljø

- Møt presis til timene.
- Hold orden i garderobe og klasserom.
- Gjør arbeidsoppgavene dine.
- Følge trinnreglene.
- Alle skal kjenne alle på navn.
- Bruk innestemme inne.
- Rett deg etter beskjeder de voksne gir.

D. HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Vi vil ta vare på oss selv og andre.

- Etter bestått sykkelcertifikat våren 5. trinn kan man sykle til og fra skolen. Hjelm er påbudt.
- Merk: Det er ikke tillatt å sykle i skolegården i skole – og SFO tid (07.15 – 16.30).
- Vi bruker alltid hjelm på skøytebanen og i alpinbakken.
- Vi tar av oss uteklær og bruker innesko.
- Mobiltelefonen skal kun brukes etter avtale.
- Elevene på mellomtrinnet kan bruke MP3-spiller kun etter avtale med lærer.
- Leker og annet utstyr er med på eget ansvar.
- Følg reglene for uteområdet (bl.a. regler for snøballkasting).
- Vi går inne og springer ute.
- Du skal være ute i pausetiden om ikke annet er avtalt med en voksen.

Det vises for øvrig til: <http://www.lovdata.no> Forskrift om ordensreglement for elever i grunnskolen i Trondheim kommune.

E. NÅR REGLENE IKKE FØLGES

- Prøve å ordne opp på stedet
- Samtale med involverte parter og kontaktlærer
- Ved gjentakelse:
 - Ny samtale som skriftliggjøres
 - Hjemmet informeres
 - Skolens ledelse informeres og videre tiltak drøftes
 - Møte mellom eleven, skolen og hjemmet
 - Ved mobbing; Se *Skolens handlingsplan mot mobbing*
- Tilstedeværelse på skolen før eller etter skoletid i forbindelse med samtaler med lærer/rektør og/eller utføring av pålagte oppgaver
- Pålegg om oppgaver for å rette opp skade de har påført skolens eiendom eller eiendeler (rydde søppel, vaske gulv, fjerne tagging o.l.) - tas opp med foreldre på forhånd
- Erstatningsansvar
 - Dersom det bevisst utøves hærverk på skolemateriell, inventar eller bygninger, blir spørsmålet om erstatning en sak mellom rektor, elev og foreldre
 - Det samme gjelder ved tap eller ødeleggelse av bøker og annet utstyr
 - Skolen skal reagere dersom elever ødelegger andre elevers / ansattes eiendeler
- Bortvisning fra gruppen for resten av timen/arbeidsperioden eller resten av dagen etter rektors avgjørelse. Anmeldelse av straffbare forhold

3. HVORDAN SPRE INFORMASJON OM § 9A

- Informasjon skal ligge på skolens hjemmesider
- §9a skal være tema på første foreldremøte om høsten

REGISTRERING AV AVVIK FRA § 9A KAN SKJE VIA:

- Elevsamtalen
- Utviklingssamtalene med foreldrene og elevene
- Skjema som brukes som forberedelse og til oppfølging av samtalene
- Systematisk behandling av elevenes skolemiljø på foreldremøter
- Meldinger fra elever, foresatte og ansatte angående observerte/varslete forhold
 - Meldingen skal føres opp på skjema for meldinger.
 - Hvis meldingen skjer muntlig, skal den som mottar meldingen, føre den på skjemaet

Vurdering og oppfølging av elevenes skolemiljø skal være tema i alle skolens råd og utvalg, minimum en gang pr semester

Dette gjelder:

- Elevråd
- Klassens time
- Personalmøter
- Miljøråd
- Fagteam
- FAU
- Skolens miljøutvalg og Brukerråd

Referat skal føres fra disse møtene.

Rektor har ansvaret for iverksettelse av eventuelle tiltak for elevenes skolemiljø.

IVERKSETTING AV TILTAK VED MELDTE AVVIK FRA § 9A

- Den som mottar melding skal alltid vurdere eventuelle nødvendige strakstiltak og bidra til at de blir iverksatt.
- Meldingsskjema med påskrift om hva som er iverksatt skal til nærmeste overordnede.
- Neste nivå skal vurdere om ytterligere tiltak bør iverksettes.
- Når elev eller foresatte ber om tiltak etter § 9A, skal det fattes vedtak i forhold til Forvaltningsloven. Dette innebærer klagerett.
- Den som melder avvik, skal alltid ha tilbakemelding om tiltak, ev begrunnelse for hvorfor tiltak ikke settes inn.
- Alle meldinger med dokumentasjon av oppfølging skal arkiveres i den aktuelle elevs mappe.

4. HANDLINGSPLAN MOT MOBBING OG ANNEN KRENKENDE ADFERD

Opplæringsloven §9a-1 slår fast:

”Alle elever i grunnskolen og vidaregåande skolar har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring”.

Med et godt psykososialt miljø menes vern mot mobbing, vold, diskriminering og rasisme.

I. HVA ER MOBBING?

Negative handlinger er noe en person gjør med hensikt for å skade en annen, og slike handlinger kan grupperes som følger:

- Det kan være verbale uttrykk som når man truer, håner eller sier stygge ting som sårer den andre.
- Det kan være fysiske uttrykk som å slå, skubbe, sparke, klype eller holde noen fast mot denne personens vilje, negativt kroppsspråk eller å ødelegge andres eiendeler.
- Det kan være psykisk utmattelse som utestegning, ryktespredning, ignorering eller baktalelse.
- *Med mobbing eller plaging forstår vi psykisk og / eller fysisk vold rettet mot et offer, utført av enkeltpersoner eller grupper. Mobbing forutsetter et ujevnt styrkeforhold mellom offer og plager, og episodene gjentas over tid. (Roland og Sørensen Vaaland, 2003)*
- Mobbing er ikke en konflikt, men et overgrep.

Tegn på å bli mobbet finner du på www.foreldrenettet.no (FUG)

II. MÅLSETTING

Personalet på Solbakken skole og andre voksne tilknyttet skolen (eks renhold og vaktmester), skolens elever og foresatte skal sammen arbeide for å utvikle og opprettholde et mobbefritt miljø, et miljø fritt for krenkende atferd. De voksne skal ha en tydelig nulltoleranse mot mobbing.

Mål: Solbakken skole skal forhindre mobbing ved:

- Å drive aktivt forebyggende arbeid
- Å sikre et godt samarbeid med foresatte
- Å ha rutiner som avdekker om mobbing foregår
- Å følge opp mobbeoffer og mobber
- Å ha rutiner som sikrer god dokumentasjon
- Deltakelse i trivselsprogrammet ”Trivselsledere”
- Etablere læringsmiljøer på skolen med gode betingelser for både sosial og skolefaglig læring hos alle elever. Skolens mobbeplan må sees i sammenheng med skolens helhetlige arbeid. Her er skolens arbeid med Steg For Steg i fokus.
- Øve lærerens evne til å være med å etablere et godt klassemiljø, gode arbeidsforhold og bidra til at elevene opplever mestring .

III. FOREBYGGENDE TILTAK - ÅRSHJUL

Forebygging handler om kvaliteten på alt faglig og sosialt læringsarbeid ved skolen. Under synliggjøres tiltak som først og fremst fremmer et inkluderende og trygt skolemiljø med nulltoleranse for mobbing.

TILTAK	TIDSPUNKT	ANSVAR
Brukerråd, FAU og foreldre skal få informasjon om saksgang og rutiner til elevenes fysiske- og psykososiale miljø i §9a i opplæringsloven. Foresatte skal være klar over sin rett til å klage hvis mobbing skjer.	Før skolestart på 1. trinn og til andre nye elever	Rektor
Heftet om <i>elevens psykososiale læringsmiljø</i> deles ut. Det viser hvordan Solbakken skole skal gjennomføre et systematisk forebyggende arbeid for å utvikle et godt skolemiljø uten mobbing.	August	Trinnlærere
Steg for steg gjennomføres på 1.- 2. trinn. Oppgaver med Ingen utenfor og Kjetil & Kjartans mobbetips gjennomføres på 3.-7. trinn. Valg av Trivselsledere på 4. – 7. trinn, for å få økt fysisk aktivitet i friminuttene og i SFO-tiden.	Hele året	Lærerne på 1. - 2. trinn Lærerne på 3. - 7. trinn Lærerne på 4. - 7. trinn
Gjennomgang av ordensregler og skoleregler. Alle trinnene lager regler for et godt klassemiljø med utgangspunkt i skolereglene. SFO lager og informerer om regler som er i tråd med Trivselsreglene.	August	Trinnlærerne SFO-ansatte
Vennskap og trivsel skal inn som tema på årsplanen til 1. trinn.	September	Lærerne på 1. trinn
Skolereglene og trinnreglene tydeliggjøres for elever og foresatte. De sendes hjem for underskrift.	September	Kontaktlærer sender hjem. Foresatte skriver under etter gjennomgang med sitt barn.
Skolen og årstrinnes halvårsplan skal inneholde trivselsfremmende aktiviteter i samsvar med årsplan for forebyggende arbeid mot mobbing.	Høst og vår	Lærerne og elevene på trinnet Rektor
Gjennomgang av tilsynsrutiner med informasjon om barn med spesielle behov i utetida og kartlegging av ev. mobbeområder ute og inne. Vurdere behov for forsterket tilsyn ut fra elevbehov.	August	Personalet Rektor
Det skal utarbeides tilsynsplan. Det er viktig at det er nok voksne ute i friminuttene. Elevrådet fastsetter regler for uteområdet. SFO organiserer aldersblandede aktiviteter ute og inne fra valg. Alle voksne og trivselsledere skal ha gul vest på seg ute.	Hele året	Lærerne på trinnet Elevråd Rektor SFO-ansatte
Fysak-plan gjennomføres for alle trinn.	Hele året	Trinnlærere
Handlingsprogram mot mobbing og regler for nettvett gjennomgås på alle trinn.	Ved skolestart	Trinnlærere
Tilaksplan, herunder skolens kulturaktiviteter revideres.	August / september	Kulturkomitèen og Utviklingsgruppa

Deltakelse på Lerkendalseminaret.	Høst	Elevråd, lærer, Vi bryr oss-koordinator og rektor
Elevmiljø, trivsel, skole/trinnregler og mobbing skal være tema på utviklingssamtaler, elevsamtaler og foreldremøter.	Høst – september Vår – februar	Kontaktlærere
Det skal gjennomføres trinnmøter/trinnets-time på alle trinn. Elevråd skoleses om mobbing. 3.- 7. trinn deltar på elevråd.	Hver uke Hver 3. uke	Trinnlærere Elevrådsleder Elevrådsrepresentanter
Psykososialt læringsmiljø skal være med som tema på alle foreldremøter. Informasjon om handlingsprogram mot mobbing. Diskusjon med trinnkontakter i forkant av foreldremøtene.	Høst – september Vår – februar	Trinnlærere, foresatte og trinnkontakter
Elevundersøkelsen gjennomføres på 5.-7. trinn.	Januar/februar	Rektor og trinnlærere
Resultatet av elevundersøkelsen og tiltak drøftes med elever, foreldre og brukerråd.	Etter gjennomføring og oppsummering	Trinnlærere Rektor
Mobbing/nettvett skal tas opp på foreldremøter fra 4. trinn. Temamøte med helsesøster på alle trinn. Arbeid med Du bestemmer, nettoppgaver.	Vår Høst	Trinnlærere Representant fra Barnevakten.no
Foreldrebaserte aktivitetsplaner utarbeides og effektueres av trinnkontakter. Alle elevene på samme trinn får likt tilbud.	Hele året	Trinnkontakter
Alle trinn skal ha samlingsstund i løpet av året.	Hele året	Trinnlærere
Fadderordning med klare oppgaver.	Hele året + innskriving	Rektor Trinnlærere
Temauke: Vennskapsuke. Arbeidet ender i en samlingsstund med tema mobbing.	Januar	Rektor, trinnlærere, SFO-ansatte
Revidere plan for inkluderende og trygt skolemiljø fritt for mobbing	Vår	Utviklingsgruppa og trinnlærere

Sosial kompetanse:

Det er viktig at elevene trives og føler seg trygge på skolen.

Trivsel og trygghet er en forutsetning for læring.

Vår visjon er derfor:

Trivsel, trygghet og tilhørighet er grunnlag for kunnskap og læring!

Solbakken skole skal være en skole der:

Alle barn skal føle de hører til, og ikke føle at de er utenfor fellesskapet

Alle barn skal høre til en gruppe på sitt eget alderstrinn

Det blir gitt opplæring og undervisning som passer til hver enkelt elev

Alle skal delta i fellesskapet og bidra etter egne forutsetninger

Alle barn opplever skolen som sin

Alle barn skal få personlig utbytte i form av selvtillit, innsikt, dyktighet, holdninger, kunnskaper og ikke minst et sosialt nettverk

Sosial kompetanse betyr at en behersker ulike sosiale ferdigheter. Forskning og erfaring viser at barn med god sosial kompetanse har større forutsetninger for å lykkes i skolemiljøet og i livet forøvrig.

Det sosialt kompetente barnet behersker ut fra sitt utviklingstrinn følgende sosiale ferdigheter:

- det har empati
- det har impuls/ selvkontroll
- det kan kommunisere og løse konflikter/ problemer
- det kan hevde seg i grupper/ har et godt selvilde
- det kan samarbeide
- det har sosiale ferdigheter som gjør at det kan takle ulike sosiale situasjoner

Å oppleve omgivelsene som aksepterende og støttende er viktige forutsetninger for trivsel og læring. Voksne må være tydelige rollemodeller som viser både omsorg, humor og klare grenser. De må være bevisste og anerkjennende i samspill og samarbeid både med barn og andre voksne. Dette er et tema som hjem og skole må samarbeide nært om, og som skal tas opp på foreldremøtene.

Det er ikke nok å fokusere på barnas sosiale utvikling kun i korte sekvenser. Dette er et arbeid som skal foregå kontinuerlig hver dag gjennom systematisk opplæring og gjennom oppdragelse og erfaring med å være sammen med andre.

På Solbakken skole skal det legges stor vekt på sosiale fellesaktiviteter for hele skolen. Vi skal drive systematisk opplæring i sosiale ferdigheter ved bruk av undervisnings-opplegget ”Steg for steg ” på småtrinnene.

”Steg for steg” er et voldsforebyggende og empatifremmende undervisningsopplegg som tar sikte på å lære barn sosiale ferdigheter.

IV. SKOLEREGLER MOT MOBBING

Årstrinnet drøfter hva mobbing er.

Konsekvensene ved mobbing blir forklart og gjort tydelig for alle elevene.

Årstrinnet drøfter regler mot mobbing.

”DU SKAL GJØRE MOT ANDRE DET DU VIL AT ANDRE SKAL GJØRE MOT DEG.”

Den gylne regel.

1. Vi skal ikke mobbe andre.
2. Vi skal hjelpe de som blir mobbet - ved å si fra til mobberne direkte eller til en voksen.
3. Vi har ansvar for å være sammen med elever som lett blir alene.
4. Stopp-regelen må overholdes. Når du føler deg truet, vis håndflaten og si STOPP. Da har de andre plikt til å stoppe. Stopp-regelen er et verktøy elevene skal bruke for å hjelpe hverandre til å skape trygghet for seg selv og andre elever. Regelen gjør elevene mer bevisste på egen grensesetting og trener dem i å respektere andres grenser. Når elevene begynner på skolen forplikter de seg til å følge regelen. I de etterfølgende år blir regelen stadig tatt opp til samtale på trinnet.

V. HJEMME – FORVENTNINGER OG ØNSKER

- Omtal skolen og andre elever/foresatte på en saklig måte.
- Kontakt skolen umiddelbart hvis barn viser tegn på mistriksel eller dersom man har mistanke om at mobbing forekommer.
- Aktiv deltagelse fra foreldre/foresatte på arrangementer, foreldremøter og foreldresamtaler.
- Hjelp barna slik at alle har noen å gå sammen med til skolen, slik at skoleveien blir trygg for alle.
- Lær barnet å respektere andres følelser, synspunkter, interesser og eiendeler.
- Lær barnet å forstå konsekvenser av egen atferd.
- Prioriter tid sammen med barna, og snakke med dem om hvordan de har det i skolehverdagen.

VI. AVDEKKING

Når kunnskap / mistanke om mobbing foreligger skal skolen iverksette tiltak for å kartlegge det aktuelle elevmiljøet. Skolen skal benytte kunnskapsbaserte metoder for avdekking av trivsel, miljø, elevroller og innbyrdes sosiometri.

VII. INTERVENSJON – TILTAK NÅR MOBBING SKJER

Dersom tilbakemelding eller kartlegging viser at det foregår mobbing, og skolen vet fakta om mobbingens innhold og forekomst, skal mobbeoffer ivaretas og trygges i skolemiljøet og på skoleveien. Følgende prosedyre følges:

1. Kontaktlærer eller annen voksen som har elevens tillit gjennomfører en eller flere samtaler med mobbeoffer. Mobbeoffer skal trygges på at han/hun vil bli godt ivaretatt. Oppfølgingsamtale avtales.
2. Kontaktlærer eller annen voksen tar individuelle samtaler med eleven(e) som mobber. Samtalene følger en autoritativ struktur. Tydelig mål for samtalen: mobbingen skal opphøre umiddelbart.
3. Kontaktlærer eller annen voksen tar gruppesamtale med elevene som mobber. Samtalene følger en autoritativ struktur. Tydelig mål for samtalen: mobbingen skal opphøre umiddelbart. Elevene informeres om at skolen innkaller foreldrene til individuelle møter samme/neste dag. Elevene får også vite at det blir flere oppfølgingsamtaler i tida framover.
4. Kontaktlærer eller annen voksen gjennomfører møte med hver forelder, helst samme/neste dag. Foreldre informeres om at deres barn mobber en medelev. Skolen ber om at foreldre støtter og hjelper sitt barn til positiv adferdsendring i samarbeid med skolen. Skolen vil følge nøye med framover, støtte og tilbakemelde til foreldre om hvordan det går.
5. Elevene som mobber møter mobbeofferet dersom det vurderes positivt i prosessen.

TILTAK	ANSVAR
Den i skolen eller SFO som får kunnskap eller mistanke om at en elev blir utsatt for krenkende ord eller handlinger, skal snarest undersøke saken og varsle skoleledelsen og dersom det er nødvendig og mulig, selv gripe direkte inn. Hvis foreldre oppdager mobbing eller erting, tar de kontakt med skolen.	Personalet Skolens ledelse Foreldre/foresatte
Det er skolens handlingsplikt å varsle rektor om mistanke om mobbing. Rektor skal fatte vedtak etter § 9A3, avsnitt 2.	Skolens Personalet Rektor
Samtale med mobbeoffer og mobber hver for seg samme dag. (Se intern plan for prosedyre i mobbesaker). Foresatte til de aktuelle elevene involveres. Medelever ansvarliggjøres. Ev. tiltak igangsettes.	Kontaktlærer
Hvis foresatte ikke er fornøyd med tiltakene kan de klage ved å be skolen rette opp mulige brudd på Opplæringslovens § 9a1-3. Rektor innkaller til et møte, der det blir drøftet tiltak og informert om saksgang. Henvendelsen behandles som et enkeltvedtak i hht forvaltningsloven. Tiltak skal igangsettes. Enkeltvedtaket sendes som kopi til Rådmannen, avd. Oppvekst.	Foreldre/foresatte Rektor Kontaktlærer
Tiltakene skal evalueres etter 14 dager. Ledelsen informeres.	Kontaktlærer Foreldre/foresatte
Hvis saken ikke løses, skal kontaktlærer og skolens ledelse arbeide videre med tiltak. Tett samarbeid/møtevirksomhet med hjemmet underveis i saken.	Rektor
Hvis en ikke kommer frem til felles forståelse av situasjonen, kobles Barne- og familietjenesten, Skoleteamet (en del av Dagskolen som kan være med å hjelpe elever med utfordrende atferd) eller andre inn for å delta i samtaler med partene. Ytterligere tiltak vurderes og iverksettes. BFT eller Skoleteamet lager en skriftlig avtale med de berørte partene.	Rektor
Det skal skrives referat fra alle samtaler/møter. Det skal føres logg på alle tiltak. Referatet arkiveres etter retningslinjene i Personvernloven.	Impliserte parter
Mobbesaker skal lukkes som avvik i nært samarbeid med hjemmet. Kopi om lukking sendes Rådmannen, avd. Oppvekst.	Rektor
Det skal holdes kontinuerlig kontakt med mobbeofferet og foresatte for å være sikker på at det ikke er skjedd nye overgrep.	Kontaktlærer

VIII. KONSEKVENSER HVIS MOBBINGEN IKKE OPPHØRER

Blant mange mulige tiltak, dersom mobbingen ikke opphører, kan følgende tiltak nevnes for eleven(e) som mobber;

- må være sammen med en voksen i alle pauser
- være inne i alle pauser i en tidsavgrenset periode
- sikre utfordrende situasjoner med ekstra voksenoppfølging i skole/SFO-tid/skolevei
- tap av goder/aktiviteter
- etter avtale med foreldre også konsekvenser hjemme
- undervisning utenfor trinnet i en tidsavgrenset periode
- samarbeid med Barne- og familietjenesten
- skoleteamet eller andre instanser kontaktes
- politianmeldelse

IV. IVARETAKELSE AV OFFER OG MOBBER

Først når man er sikker på at mobbingen har opphørt, og når eleven som har blitt mobbet føler seg trygg, settes det inn aktuelle tiltak for å ivareta eleven. Skolen avklarer i samarbeid med elevene, foreldre og hjelpeapparat hvilke tiltak som er best.

Når mobbingen har opphørt, settes det inn tiltak/helsehjelp for å ivareta plageren. Valg av tiltak gjøres i samarbeid med hjelpeapparat, foreldre og eleven(e). Tiltakets formål er varig atferdsendring slik at eleven(e) ikke mobber igjen.

5. PROSEDYRE FOR BEHANDLING AV HENSTILLING OG KLAGE IHT OPPLÆRINGSLOVA

§ 9A

1. Henstilling muntlig eller skriftlig fra
 - elever
 - foresatte
 - råd og utvalg der elever/foresatte er representert
2. Skolen behandler henstillingen.

Henstillingen skal leveres på meldingsskjema iht Opplæringslova § 9A, (vedlegg 1).
3. Skolen er forpliktet til å behandle en henvendelse etter reglene i Forvaltningsloven og skal svare raskt, senest i løpet av fire uker. Henstillingen skal vurderes, og skolen skal fatte et vedtak. Vedtaket skal behandles som et enkeltvedtak.
4. Enkeltvedtaket skal være skriftlig, og den eller de som har kommet med henstillingen, skal få melding om vedtaket. Sammen med vedtaket skal det følge en begrunnelse, med mindre det er grunn til å tro at ingen vil være misfornøyd med avgjørelsen. Det skal i vedtaket opplyses om klagerett.
5. Klage kan gjennomføres på grunnlag av:
 - utilstrekkelig tiltak
 - manglende oppfølging av henstilling
 - skolen har ikke innen rimelig tid tatt stilling til saken
6. Klage utarbeides skriftlig av henstiller på grunnlag av fattet vedtak innen 3 uker. Klagen rettes til fylkesmannen. men sendes til skolen slik at skolen kan ta stilling til saken en gang til
7. Saken vurderes på nytt. Dersom enighet etter ny vurdering, avsluttes saken. Svar sendes klager.
8. Dersom skolen opprettholder sitt vedtak, sender skolen klagen til fylkesmannen via Rådmannen. Fylkesmannen er siste klageinstans.

6 VEDLEGG

SKJEMA/INFORMASJON FOR FORELDRE

- Opplæringslovens § 9a, saksgang for henstilling og klage
- Nyttige nettsadresser

Det fysiske miljøet eller det psykososiale miljøet for elever. Opplæringslova § 9a

Elever eller foreldre/foresatte som ber om tiltak etter Opplæringslova § 9a-og 3, bes om å fylle ut dette skjemaet og sende det til skolen/levere det inn til skolens kontor. Dette omfatter det fysiske miljøet eller det psykososiale miljøet (bli utsatt for krenkende ord eller handlinger som mobbing, diskriminering, vold eller rasisme). *Dette skjemaet er til bruk dersom du ønsker å gå videre med saken etter å ha vært i kontakt med skolens representant (lærer/andre tilsatte) og/eller skoleledelsen om forhold nevnt ovenfor.*

Dato for innlevering av skjema:	Henstilling / klage gjelder: (sett kryss) Fysisk miljø ☐ Mobbing ☐ Diskriminering ☐ Vold ☐ Rasisme ☐ Annet ☐
Nærmere beskrivelse – se sjekkliste → Bruk dette skjemaet som side 1 i det du sender inn dersom du har behov for mer plass. Antall vedlegg: 	Sjekkliste: Beskriv hva saken gjelder, hendelsesforløpet, hvem som er involvert, eventuelle tidligere episoder/hendinger, hvordan saken ble fulgt opp fra skolens side. Navn på eleven klagen gjelder: Trinn: Underskrift: Elev/tillitselev/foreldre/Foresatte

For utfylling av skolen

Oppfølgingstiltak – tilsatte etter innlevering av skjema: Navn på oppfølgingsansvarlig i forhold til elev:
Oppfølgingstiltak av ansvarlig leder/ledere: Navn på oppfølgingsansvarlig i forhold til elev:
Evaluering av ansvarlig leder/ledere: Navn på oppfølgingsansvarlig i forhold til elev:

NYTTIGE NETTADRESSER

<http://www.forebygging.no> *Steg for steg*: skal redusere impulsiv og aggressiv atferd og forbedre barnas sosiale kompetanse. Fokus på empati, impulskontroll/problemløsning og mestring av sinne.

<http://www.reddbarna.no> *Ingen utenfor*: har inkludering, trivsel og solidaritet som målsetning for aktivitetene.

<http://www.fug.no> *FUG* er en nettressurs for foreldre med barn i skolen.

<http://www.dubestemmer.no> Målet for *du bestemmer* er å øke ungdoms kunnskap om personvern og heve deres bevissthet om valg man gjør når man bruker digitale medier som internett og mobiltelefon.

<http://www.barnevakten.no> *Barnevakten* er en organisasjon som gir råd om barn og medier.

<http://www.determinnvalg.no> *Det er mitt valg* er et undervisningsopplegg om klassemiljøutvikling og forebyggende arbeid i grunnskolen.

<http://www.mobbing.no> *Kjetil & Kjartans tips mot mobbing*

<http://www.trivselsleder.no> *Trivselsleder* er et program for økt aktivitet i friminuttet.

Våre små søsken

Inger Hagerup

Vi har en liten søster,
vi har en liten bror
som er litt annerledes
enn andre barn på jord.

De kom til denne verden,
det vanskelige sted
med mindre håndbagasje
enn vi er utstyrt med.

Vi voksne er så store
i gjerning og i ord.
Vår lille bror og søster
blir aldri riktig stor.

Vi har vår eng og åker,
vi har vårt kjøpmanskap,
og vi beregner livet
i vinning og i tap.

Det er så lett å skubbe
de små og svake vekk
og la dem stå tilbake
med hjelpeløse trekk.

Det er så lett å glemme:
når siste båt skal gå,
må alle passasjerer
la all bagasje stå.

Da blir det kanskje lettest
for disse små fordi
de bare har et hjerte
med sorg og glede i.

Og gleden er så deilig,
men sorgen er så trist.
Det har vår lille søster
og bror bestandig visst.

Så la oss gi dem gleden
til de skal gå ombord
med sine barnehjarter
vår søster og vår bror.